

Produkty Tradycyjne i Regionalne

Szansą na Rozwój Twojej Gminy

Mazowsze.
serce Polski

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Szanowni Państwo,

Tradycje kulinarne są ważnym elementem naszej tożsamości kulturowej. W ostatnich latach żywność sporządzana w oparciu o receptury naszych przodków cieszy się dużym zainteresowaniem wśród konsumentów. Wspierane przez Samorząd Województwa Mazowieckiego festyny promujące tradycyjne i regionalne produkty są chętnie odwiedzane przez zwolenników oryginalnych i wyjątkowych w smaku specjałów. Uczestniczący w nich producenci często pytają o kolejne przedsięwzięcia popularyzujące żywność wysokiej jakości.

Utwierdza mnie to w przekonaniu, że pielęgnowanie dziedzictwa kulinarnego jest kluczem do rozwoju regionu i szansą na podniesienie dochodów mieszkańców Mazowsza. Dlatego też, przedstawiamy Państwu publikację prezentującą korzyści wynikające z produkcji tradycyjnych wyrobów oraz wskazującą potencjalne źródła wsparcia i formy promocji tej działalności.

Gorąco zachęcam Państwa do wyszukiwania oraz prezentowania potraw i smaków z kuchni naszych babć. Jednocześnie ze swojej strony zapewniam, że inicjatywy zmierzające do popularyzacji kuchni regionalnej spotkają się zawsze z pełnym poparciem Samorządu Województwa Mazowieckiego. Jestem przekonany, że dzięki naszym wspólnym staraniom nierzadko zapomniane wyroby staną się wizytówką kulinarną Mazowsza.

Z wyrazami szacunku

W ostatnich latach wśród konsumentów szybko rośnie zainteresowanie produktami regionalnymi i tradycyjnymi. Wyroby wytwarzane w oparciu o tradycyjne receptury, charakteryzujące się wyjątkowością i oryginalnością po prostu stają się modne. Coraz większa dbałość ludzi o swój stan zdrowia rodzi w nich chęć poszukiwania żywności, która jest wytwarzana z naturalnych surowców i bez wysokiego stopnia przetworzenia. Wzrost zamożności konsumentów powoduje, iż chcą kupować bezpieczne produkty, o wysokich walorach smakowych i estetycznych. Wśród wielu „zwykłych” produktów klienci zaczęli wybierać żywność niepowtarzalną, z własną historią. Ich unikalność potwierdza również indywidualność ich charakterów. Powrót konsumentów do żywności niekonwencjonalnej stwarza długookresowe perspektywy rozwoju dla jej producentów.

Atrakcyjność wyrobów tradycyjnych i regionalnych polega na zakorzenieniu w tradycji i silnym związku z danym obszarem. Może on wynikać z wyjątkowych walorów klimatycznych, czy też dawnych metod hodowli. Oryginalny produkt lokalny wytwarzany zgodnie z tradycyjną recepturą przyciąga turystów i podkreśla specyfikę regionu. Jest elementem jego tożsamości i wyróżnia go spośród innych obszarów. Ten wyróżnik jest podstawą do budowy marek regionalnych. Promocja produktów tradycyjnych kształtuje wizerunek regionów. W czasach globalizacji, wśród tysięcy atrakcji, billboardów, tanich linii lotniczych konieczne jest coś, co będzie magnesem dla turystów i jednocześnie znakiem firmowym. Dziedzictwo kulinarne już posiadamy, nie musimy tworzyć, czy też budować. Wystarczy je odnaleźć i pokazać światu.

Konkurencyjność obszarów wiejskich na Mazowszu jest przede wszystkim uwarunkowana zachowaniem bioróżnorodności i krajobrazu naturalnego, a także pielęgnowaniem dziedzictwa kulturowego. Niski poziom chemizacji rolnictwa i stosunkowo mało intensywna hodowla powodują, iż tradycyjne mazowieckie produkty są zdrowe i wyjątkowo smaczne. Przyjazny środowisku proces ich wytwarzania gwarantuje, iż są bezpieczne dla konsumentów. Stale zwiększający się popyt na oryginalną żywność wysokiej jakości jest szansą wsi mazowieckiej na wykorzystanie w tym zakresie przewag względem pozostałych regionów europejskich.

Produkty tradycyjne i regionalne są częścią oferty turystycznej obszarów wiejskich. Szansą na rozwój społeczno-gospodarczy wsi mazowieckiej jest turystyka wiejska, która stwarza źródło dodatkowych dochodów dla jej mieszkańców. Jest także impulsem do tworzenia rynku usług okołoturystycznych, jak gastronomia, poczta, ścieżki rowerowe. Sprzedaż tradycyjnych dań podnosi konkurencyjność gospodarstw agroturystycznych.

Rolnik może dostarczać produkty tradycyjne bezpośrednio do klientów w aglomeracjach miejskich i tworzyć swoją własną sieć sprzedaży opartą na zawartych kontaktach w swoim gospodarstwie. Sprzedaż wyrobów tradycyjnych umożliwia dywersyfikację dochodów rolniczych. Produkty tradycyjne stwarzają możliwość podniesienia dochodów rolniczych, jak również tworzą nowe miejsca pracy w gastronomii oferującej tradycyjną kuchnię regionalną. Wysokiej jakości produkty lokalne pozwalają na uzyskanie wyższej ceny w porównaniu z żywnością konwencjonalną i tym samym ich produkcja poprawia rentowność gospodarstw. Dlatego też, produkty tradycyjne i regionalne wpływają na podniesienie poziomu życia mieszkańców obszarów wiejskich.

Produkty tradycyjne i regionalne mogą być czynnikiem napędzającym rozwój lokalny. Przykładem może być organizacja imprez kulturalnych pod hasłem produktów lokalnych, czy też wytwarzanie pamiątek powiązanych z regionem. Efektem jest wzmożony ruch turystyczny, który determinuje rozwój bazy noclegowej i gastronomii, jak również sieci drogowej, terenów rekreacyjnych i podstawowych usług dla mieszkańców. Oznacza to aktywizację społeczno-gospodarczą regionu, nowe miejsca pracy i dodatkowe dochody dla lokalnej gospodarki.

Produkty regionalne i tradycyjne w twoim otoczeniu?

Twoja gmina na pewno może pochwalić się bogactwem dziedzictwa kulinarnego. Tradycyjne receptury przekazywane z pokolenia na pokolenie, schowane gdzieś w szufladzie, mogą być kluczem do rozwoju lokalnego. Kultywowane tradycje kulinarne mogą stanowić element kampanii promocyjnej prowadzonej przez samorząd lokalny, jak również podnieść atrakcyjność turystyczną. W połączeniu z cennymi walorami środowiskowymi i bogactwem sztuki ludowej produkty tradycyjne to znakomity produkt turystyczny Twojego regionu. Produkty regionalne integrują społeczność, jak i aktywizują na rzecz wspólnych działań związanych z ich promocją.

Jak promować produkty tradycyjne i regionalne?

- Organizacja festynów, imprez tematycznych;
- Kontakty z lokalnym Kołem Gospodyń Wiejskich;
- Konkursy kulinarne;
- Organizacja targowisk, cyklicznych miejsc sprzedaży bezpośrednio;
- Budowa marki regionu w oparciu o produkt regionalny i tradycyjny;
- Wydawnictwa promocyjne;
- Ścieżki tematyczne łączące aspekt dziedzictwa kulturowego, walorów krajobrazu naturalnego oraz produktów tradycyjnych i regionalnych.

Lista Produktów Tradycyjnych

Lista Produktów Tradycyjnych służy promocji produktów posiadających wyjątkowe cechy i właściwości wynikające ze stosowania tradycyjnych metod produkcji. Lista pozwala na rozpowszechnianie informacji o danym wyrobie, a także umożliwia producentom staranie się o ustępstwa w zakresie wymogów sanitarnych, higienicznych i weterynaryjnych w procesie produkcji. Ponadto, wpis na Listę Produktów Tradycyjnych jest dla konsumentów gwarancją, iż produkt jest unikalny, a jego jakość wynika z tradycyjnego sposobu wytwarzania. Dlatego też, wszystkie produkty muszą mieć udokumentowany co najmniej 25 letni okres produkcji. Dla producentów wyrobów tradycyjnych Lista jest przygotowaniem do rejestracji nazwy na poziomie UE, a samorządom może pomóc w promocji walorów kulturowych i gospodarczych gminy bądź powiatu.

Rejestracja produktów na Liście Produktów Tradycyjnych

- * Zgodnie z *ustawą z dnia 17 grudnia 2004 o rejestracji i ochronie nazw oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych* za ocenę formalną i merytoryczną wniosków odpowiada Marszałek Województwa.
- * Wniosek składamy zarówno w formie elektronicznej, jak i papierowej. Formularz wniosku jest dostępny na stronie www.minrol.gov.pl oraz na stronie www.mazovia.pl w zakładce „Lista Produktów Tradycyjnych”.

- * Do wniosku należy załączyć cyfrowe zdjęcie zgłaszanego produktu w wysokiej rozdzielczości.
- * Należy udokumentować 25 letnią historię wytwarzania produktu m.in poprzez: zapisy w książkach kucharskich, etykiety, zapiski w księgach parafialnych, wywiad etnograficzny, fotografie rodzinne uwidaczniające dany produkt.
- * Marszałek Województwa przed dokonaniem oceny zgłasza wniosek do izby gospodarczej zrzeszającej podmioty wytwarzające produkty tradycyjne w celu wydania opinii.
- * Pozytywnie oceniony wniosek przesyłany jest do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
- * Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonuje wpisu na Listę Produktów Tradycyjnych.
- * Lista Produktów Tradycyjnych zamieszczona jest na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz na stronie Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Źródła finansowania promocji produktów tradycyjnych i regionalnych:

1) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013

a) Działanie: Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności

Cel działania

- Poprawa jakości produkcji i produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi.
- Zwiększenie spożycia żywności wysokiej jakości.
- Wsparcie rolników wytwarzających żywność wysokiej jakości.

Zakres pomocy

Cel działania realizowany jest poprzez finansowe wsparcie rolników uczestniczących w systemach jakości żywności. Działanie jest realizowane na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, np. poprzez wsparcie akcji promocyjnych.

b) Działanie: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Cel działania:

Różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich. Realizacja działania tworzy warunki dla zrównoważonego rozwoju społecznego-gospodarczego obszarów wiejskich przez udzielenie pomocy na podejmowanie lub rozwijanie przez rolników, domowników i małżonków rolników działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem w zakresie produkcji lub usług.

Zakres pomocy:

- sprzedaż hurtowa i detaliczna,
- rzemiosło i rękodzielnictwo,
- przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych.

c) Program Leader - w ramach programu Leader środki mogą być przeznaczone na sfinansowanie inicjatyw Lokalnych Grup Działania (LGD) związanych z kultywowaniem i promocją dziedzictwa kulinarnego. Wsparcie można uzyskać m.in. na organizację szkoleń dotyczących rejestracji i prawnej ochrony produktów, imprez kulturalnych, rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców opartej na wprowadzeniu na rynek produktów związanych z lokalnymi zasobami, obejmującymi płody rolne i leśne, a także tradycyjne sektory gospodarki. Dlatego też, produkty tradycyjne i regionalne są świetnym pomysłem na projekt w ramach Programu Leader. Stanowią narzędzie do budowania tożsamości społeczności lokalnej i jej identyfikacji z regionem. Pomagają również integrować mieszkańców obszarów wiejskich, ożywiają działalność instytucji kulturalnych, jak i aktywizują samych mieszkańców.

2) Sieć Dziedzictwa Kulinarnego Mazowsze

Celem projektu jest promocja pod wspólnym logiem żywności tradycyjnej. Sieć stanowi podstawę do współpracy pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w wytwarzanie i sprzedaż produktów regionalnych. Członkami Sieci mogą zostać producenci, gospodarstwa agroturystyczne, restauracje, a także punkty sprzedaży detalicznej. Wyroby lub restauracje oznaczone logiem Sieci Dziedzictwa Kulinarnego są dla konsumenta potwierdzeniem, że dany produkt lub serwowane danie pochodzi z regionu i posiada regionalny charakter.

Informacje dotyczące Sieci Dziedzictwa Kulinarnego Mazowsze, w tym regulamin sieci oraz wnioski o członkostwo znajdują się na stronie www.mazovia.pl w zakładce „Dziedzictwo Kulinarne Mazowsze”.

Dodatkowe informacje:

W przypadku pytań i wątpliwości związanych z Listą Produktów Tradycyjnych, promocją produktów regionalnych, programem Leader i Siecią Dziedzictwa Kulinarnego Mazowsza prosimy o kontakt:

**Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego**

ul. Skoczylasa 4, 03-469 Warszawa

tel. +48 (22) 5979-701, fax + 48 (22) 5979-702

e-mail: rolnictwo@mazovia.pl, www.mazovia.pl

**Departament Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego
ul. Skoczylasa 4, 03-469 Warszawa
Tel. +48 (22) 5979-701
Fax + 48 (22) 5979-702**

**e-mail: rolnictwo@mazovia.pl
www.mazovia.pl**

Mazowsze.
serce Polski